

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:7

Onsdagen den 16 oktober

§ 1 Europeiska rådet
Statsminister Stefan Löfven
Statsrådet Hans Dahlgren
Information och samråd inför Europeiska rådet den 17–18 oktober
2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi öppnar dagens möte och samrådet med statsministern inför Europeiska rådet som börjar i morgon och håller på till fredag – enligt schemat i alla fall. Vi hälsar statsminister Stefan Löfven, statsrådet Hans Dahlgren och medarbetare välkomna hit.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Stats- och regeringscheferna träffas för möte i Europeiska rådet i morgon och på fredag. Det är en ganska omfattande dagordning, men det är några frågor som ändå kommer att vara i fokus. Det är kommande långtidsbudget, brexit och naturligtvis situationen i Turkiet.

Jag börjar med flerårsbudgeten. Förhandlingarna och diskussionerna går in i en mer intensiv fas. Det återstår mycket arbete innan länderna kan enas. Vi står fortfarande långt ifrån varandra. Det är ett faktum.

Diskussionen nu kommer att bygga på det underlag som det finländska ordförandeskapet har lagt fram. Det är tre huvudfrågor. För det första är det den totala volymen, för det andra är det fördelningen mellan olika politikområden och för det tredje är det konditionaliteten.

När det gäller den totala volymen föreslås ett spann på 1,03–1,08 procent av EU:s samlade bni. Ordförandeskapet menar att det återspeglar en symmetrisk avsmalning – som man säger – av de olika medlemsstaternas positioner. Man ska ändå notera att dessa siffror inte helt går att jämföra med den nuvarande budgeten. Dels räknar ordförandeskapet in Europeiska utvecklingsfonden i budgetramen, i nuvarande ligger den utanför, dels ligger också en del så kallade specialinstrument utanför ramen i underlaget som ordförandeskapet har tagit fram.

Sammantaget är det ändå ett spann som presenteras på en för hög nivå. Jag kommer, återigen, att mycket tydligt framföra att volymen måste hållas ned och anpassas till det faktum att en stor medlemsstat är på väg att lämna unionen. Därför kommer jag att fortsätta att driva på för ett utgiftstak om

1 procent av bni, värna den svenska EU-avgiften och argumentera emot en utfasning av rabattsystemet.

Ordförandeskapets underlag berör också hur budgeten ska viktas mellan olika politikområden. Här föreslås ökningar framför allt för jordbrukspolitiken. Nämnden vet mycket väl att vi tycker att det är fel väg att gå. I stället vill vi se en modern budget med omprioriteringar till fördel för gemensamma åtgärder inom säkerhet, miljö, migration, konkurrenskraft, forskning och så vidare.

Förhandlingar om att koppla utbetalningar från budgeten till respekten för rättsstatens principer har varit en prioriterad fråga för regeringen, och det är glädjande att förhandlingarna där verkar ha gått i rätt riktning. Vi vill också se en koppling mellan ett solidariskt och rättvist ansvarstagande i migrationspolitiken och koppling till ekonomiskt stöd från EU:s budget. Motståndet är mycket stort, men vi kommer att fortsätta att driva på.

Det är viktigt att ha en hög ambitionsnivå på klimatområdet, och det ska återspeglas i budgeten. Det är bra att det nu finns en enighet om att 25 procent av budgeten ska gå till klimatåtgärder. Vi kommer att fortsätta att driva på för att det ska ses som ett golv, inte ett tak.

Avslutningsvis vill jag framhålla att vi inte kommer att nå någon uppgörelse om flerårsbudgeten på det här mötet, utan det dröjer sannolikt till tidigast i december vid det Europeiska rådet – möjligtvis en bit in i nästa år.

När vi väl kommer till slutförhandlingarna behöver vi ta ställning till helheten. Det innebär naturligtvis att ta ställning till storleken på budgeten och vart pengarna går, vår egen avgift, vad vi får tillbaka och inte minst viktiga principer som vi kan få igenom för första gången så att det blir möjligt att se till att det kostar att *inte* ta ansvar för exempelvis rättsstatsprincipen och migration.

Fru ordförande! Vid mötet kommer Finlands statsminister Antti Rinne att redogöra för det finländska ordförandeskapets arbete med att genomföra den strategiska agendan. Den tillträdande kommissionsordföranden Ursula von der Leyen har också bjudits in för att redogöra för sina principer. Inga beslut ska fattas i den delen.

Klimatfrågan är åter på dagordningen. Europeiska rådet kommer att följa upp FN:s klimattoppmöte i New York i september och diskutera inför klimatkonferensen, COP 25, i Chile i december. Här är det viktigt att EU fortsätter att visa ett starkt ledarskap i klimatarbetet. Vi ska driva på för höjda ambitioner för alla parter i genomförandet av Parisavtalet. För EU:s del är det naturligtvis viktigt att besluta om ett mål om nettonollutsläpp till 2050, även om den frågan inte står på dagordningen just för det här mötet.

Fru ordförande! I utvidgningsfrågan är läget fortfarande låst. Allmänna rådet kunde i går inte nå enighet om en förhandlingsstart för Albanien och Nordmakedonien. Och frågan kan nu komma att lyftas upp till Europeiska rådet. Regeringen kan acceptera kommissionens rekommendation om förhandlingsstart men kan också gå med på att ytterligare villkor ställs upp. Det är centralt att en utvidgningsprocess baseras på strikt konditionalitet och att framsteg sker på egna meriter. Här är EU:s sammanhållning helt avgörande.

Vi kommer också att diskutera Turkiet, inte minst i ljuset av den senaste utvecklingen i norra Syrien. Regeringen fördömer Turkiets väpnade angrepp i norra Syrien. Det strider både mot FN-stadgans våldsförbud och

mot folkrätten. Den militära offensiven får naturligtvis fruktansvärda humanitära konsekvenser; som oftast är det oskyldiga civila, kvinnor och barn, som drabbas hårdast.

Regeringen har drivit på för att EU ska vidta åtgärder. I måndags kunde EU:s utrikesministrar komma överens om att nationellt tillämpa restriktivitet vid vapenexport i Turkiet. Med anledning av utvecklingen i norra Syrien kommer sannolikt migrationsfrågan också att lyftas upp, särskilt som migrationssituationen redan är ansträngd inte minst på de grekiska öarna mot gränsen till Turkiet.

EU och Turkiet står inför gemensamma långsiktiga utmaningar vad gäller migration. Det samarbete som finns mellan EU och Turkiet är viktigt för att hantera flyktingsituationen. EU-Turkiet-överenskommelsen från 2016 ska värnas, samtidigt som samarbetet naturligtvis ska utgå från respekten för mänskliga rättigheter och internationell rätt.

Slutligen kommer vi att få en lägesredovisning vad gäller Turkiets provborringar efter naturgas inom Cyperns exklusiva ekonomiska zon. Regeringen ställer sig här bakom EU:s ståndpunkt om Cyperns rätt till sin territoriella integritet.

Fru ordförande! Så till frågan om brexit. Samtalen om hur en hård gräns på den irländska ön ska undvikas befinner sig nu i ett mycket svårt och kritiskt slutskede. Johnsonregeringen har avvisat den reservlösning som finns i utträdesavtalet. Från EU-sidan har vi hela tiden sagt att vi är öppna för att diskutera andra förslag, så länge vi kan undvika en hård gräns på Irland och naturligtvis också skydda den inre marknaden.

I början av oktober kom britterna till slut med alternativa förslag, och det finns två mer problematiska aspekter av det som föreslås. Dels föreslår britterna två olika tullområden på den irländska ön. Det är svårt att genomföra det och samtidigt undvika en hård gräns med kontrollstationer. Dels är det problematiskt att Nordirlands parlament enligt förslaget ska ge sitt medgivande till stora delar av avtalet. Det innebär i praktiken att det inte längre skulle finnas en garanti för att undvika en hård gräns.

Under den senaste veckan har vi kunnat se vissa uppmjukningar av positioner. EU:s chefsförhandlare Michel Barnier gav i går vid allmänna rådet en försiktigt optimistisk bild av läget och menade att en överenskommelse fortfarande är möjlig. I bästa fall kan en färdig text nås i tid till toppmötet i morgon och på fredag. Naturligtvis är ingenting säkert, och risken för ett misslyckande finns fortfarande där.

Jag hoppas naturligtvis på det bästa, men oavsett hur det går är det mycket som talar för att vi kommer att behöva ta ställning till en ny förlängning. Premiärminister Johnson är enligt brittisk lag ålagd att begära en förlängning om en överenskommelse inte har nåtts senast den 19 oktober. Givet det läget är jag beredd att ha en positiv grundinställning till en sådan begäran om förlängning, även om syftet med ännu en förlängning självklart måste vägas in i Europeiska rådets diskussioner.

Om ingen överenskommelse nås, och utvecklingen går mot ett avtalslöst utträde, kommer förberedelserna för det att diskuteras. Min bedömning är att Sverige, tillsammans med övriga EU-länder, är förberett också för ett utträde utan avtal. Nödvändiga åtgärder är på plats. Men ett avtalslöst utträde kommer att bli kännbart, och det kan naturligtvis inte alls jämföras med ett ordnat utträde.

Detta, fru ordförande, avslutar min redogörelse.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsminister Stefan Löfven! Jag kommer att ge ordet till företrädare för de politiska partierna i storleksordning. Jag börjar med Socialdemokraterna, och jag tänkte tala för oss i dag.

Socialdemokraterna instämmer förstås i det som statsministern har anfört, men jag vill ändå säga någonting om långtidsbudgeten, brexit och norra Syrien.

När det gäller EU:s långtidsbudget finns en relativt bred samstämmighet i Sveriges riksdag om vilka frågor som ska prioriteras och hur hög nivån på budgeten bör vara. I EU-kontexten ser det annorlunda ut. Inte minst finns många länder som vill se en betydligt större EU-budget och som också tycker att Sverige borde kunna betala en betydligt högre EU-avgift.

Jag roade mig häromdagen med att läsa parlamentets ståndpunkter om långtidsbudgeten. Det var som att läsa motsatsen till den svenska. På punkt efter punkt skiljer den sig, och det tror jag beskriver läget väl. Nu har det finländska ordförandeskapet presenterat siffror som vi har att förhålla oss till. Sammantaget ligger de, som statsministern sa, på en för hög nivå. Samtidigt hade, givet den europeiska kontexten, förslaget från det finländska ordförandeskapet kunnat se betydligt sämre ut.

Vad tror statsministern om slutresultatet? Är det så att trycket på morgondagens möte snarare kanske kommer att vara att öka siffrorna än att hålla emot? Hur många länder kan Sverige se som vänner på sin sida i diskussionen?

Jag går vidare till brexit. Jag kom precis hem från en resa till London. Utanför parlamentet kunde jag se en demonstration som handlade om att brexit var en waste of time, att det finns betydligt viktigare saker för det brittiska parlamentet att ägna sig åt. I det här fallet ville demonstranterna att man skulle prata mer om klimatet. Det är lätt att hålla med. Brexit har tagit mycket fokus, energi och kraft från många andra viktiga frågor under lång tid, inte minst i Storbritannien och i den europeiska kontexten.

Min dotter var med mig i parlamentet. Det var kanske därför jag uppmärksammade att det finns statyer av enhörningar i många hörn i det brittiska parlamentet. Just enhörningar, unicorns, är en sak som debatteras i samband med brexit, det vill säga unicorns i bemärkelsen önsketänkande. Tyvärr har många brittiska politiker lanserat olika unicorns. Att helt ta bort backstoppet, reservlösningen, är ett sådant exempel.

Frågan till statsministern är väl om det senaste förslaget från premiärminister Johnson också är en unicorn. Går det att ha en gräns mellan Storbritannien och EU-landet Irland utan att ha en gräns? Kan den gå någonstans utan att gå någonstans? Vi får se. Finns det en lösning som innebär att Storbritannien kan lämna unionen under ordnade förhållanden, är vi socialdemokrater förstås angelägna om att Sverige stöder en sådan lösning. Vi får helt enkelt se om man kan presentera något som inte är en unicorn.

Slutligen vill jag säga några ord om det förfärliga som hänt i norra Syrien. Det finns mycket att säga, och orden räcker liksom inte riktigt till. Men det är ändå bra att EU har reagerat snabbt och tydligt på Turkiets agerande, det vill säga att Turkiet har brutit mot folkrätten och FN-stadgans våldsförbud.

Det är också bra att Sverige har drivit på för att stoppa vapenexporten från alla EU-länder. Förhoppningsvis kommer medlemsländerna nu att ta sitt ansvar och tillämpa stor restriktivitet med vapenexporten. Sverige har glädjande nog valt det nu, och vi ser att systemet fungerar.

Jag vill bara understryka hur viktigt det är att regeringen fortsätter bevaka och driva denna fråga i EU och se till att vi även i fortsättningen kan vara en tydlig röst gentemot Turkiet.

Anf. 4 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen!

Det är helt uppenbart att det nu är en rad spänningar som påverkar EU-samarbetet. Samtidigt är vi extra sårbara eftersom vi befinner oss i en brytningstid med en gammal och utgående kommission och ett nytt parlament.

Beträffande Turkiet förväntar vi oss att Sverige inom ramen för sitt EU-medlemskap fortsätter driva på inom EU för att EU ska markera kraftfullt mot Turkiets djupt oansvariga och folkrättsvidriga agerande i norra Syrien. Det turkiska agerandet skapar en humanitär kris med hundratusentals människor på flykt och riskerar också att leda till en möjlighet för Islamiska staten att återgruppera och faktiskt utgöra ett större hot mot även Europas säkerhet.

Vi skulle därför välkomna fler restriktiva åtgärder inom ramen för EU-samarbetet. Vi är även öppna för ett vapenembargo på europeisk nivå.

Beträffande brexit bör Sverige driva en aktiv och konstruktiv linje i syfte att faktiskt nå en överenskommelse. Det är extra viktigt för Sverige, som är en nära allierad till Storbritannien när det gäller både diplomati och handelspolitik. Det är angeläget att ett utträde sker på ett ordnat sätt.

Vi tror att man behöver tänka även på nästa steg så att vi när Storbritannien lämnar EU kan få ett så nära samarbete som möjligt med britterna. Detta är viktigt inte minst när det gäller säkerhetssamarbete mot internationell brottslighet och terrorism och, i ljuset av det försämrade omvärldsläget, ett brett samarbete på det säkerhetspolitiska området mellan EU och Storbritannien. Det skulle vi välkomna.

Fru ordförande! Beträffande MFF och långtidsbudgeten är det angeläget att regeringen fortsätter driva den restriktiva budgetlinje som Sverige företräder. Vi ser områden där vi vill satsa mer på EU:s budget. Det handlar om forskning, klimat, migration och säkerhet. Men det måste som sagt ske inom ramen för en omfördelning. Jag vet att det finns ett betydande motstånd mot att dra ned på framför allt sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken, men jag förväntar mig att regeringen fortsätter driva den linjen. Vi kan inte ha en större ram än vi har i dag.

Kopplat till konditionalitet välkomnar vi möjligheten att från EU:s sida hålla inne medel till de länder som inte lever upp till rättsstatens principer. Här har jag en explicit fråga till statsministern.

När man talar om rättsstatens principer brukar man tänka på oberoende domstolar och fri press. Vår tolkning är att rättsstatens principer också innefattar arbetet mot korruption. Jag undrar hur regeringen ställer sig till att, inom ramen för att hålla inne medel, se till att också de länder som har en hög grad av korruption inte kan ta del av EU-kommissionens medel.

Anf. 5 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Vi tänkte dela upp det så att Ludvig Aspling tar Turkiet senare. Jag tänkte gå in på långtidsbudgeten.

När vi nu kommer in i ett mer intensivt skede är det ett dystert läge för svensk del. Inget tyder på att regeringen har varit framgångsrik i förhandlingarna än så länge.

Nu får vi ett förslag från det finländska ordförandeskapet som vissa tycker att vi ska vara nöjda med. Men det innebär fortfarande en kraftigt ökad avgift, framför allt eftersom rabatten ska försvinna. Det är i alla fall vad kommissionen har sagt.

Jag undrar om det finns någon anledning till självkritik från regeringens sida. Kunde man ha agerat annorlunda? Vi har få bundsförvanter i dag. Det är få andra länder som tycker som vi, så alliansen för en lägre avgift är ytterst liten.

En annan fråga är vilka röda linjer det finns. Vad kan regeringen acceptera? Nu hör jag ju här att det finns olika prioriteringar – innehållet i budgeten och så vidare. Det finns naturligtvis många viktiga saker, men man kan ändå hamna i en situation där man tvingas välja vad man vill prioritera i en förhandlingssituation. Är det då viktigare att hålla nere avgiften för svenska skattebetalare, eller är det viktigare med innehållet? Om man tvingas välja, vad är då viktigast? Och är man beredd att presentera någon form av röd linje? Hur stor avgift skulle regeringen kunna tänkas acceptera innan man lägger in svenskt veto mot detta? Sverige behöver ju inte godkänna ett förslag till ny långtidsbudget.

När det gäller konditionalitet är vi från Sverigedemokraternas sida öppna för det, givet att beslut om att införa detta tas med konsensus.

Det är en sakfråga som jag undrar över. Om man ska låta rättsstatens principer påverka utbetalning av olika stöd, hur fattar man då beslut om när man ska göra detta? Givet att man implementerar konditionalitet i EU-budgeten, hur avgör man när rättsstatens principer har kränkts så att stöd inte ska betalas ut? Hur ska den processen gå till? I dag är ju processen ganska komplicerad, och den kräver omfattande stöd. Jag skulle vilja veta lite mer om hur det är tänkt att fungera.

När det gäller brexit är vi nu inne i ytterligare ett av många viktiga och intensiva skeenden. Möjligen kan jag tycka att det låter lite mer positivt nu än man tyckte på förhand.

Från Sverigedemokraternas sida tycker vi att det är viktigt att Sverige har en konstruktiv position och att vi är öppna för att se lösningar. Vi måste göra allt vi kan för att möjliggöra så goda förbindelser som möjligt med Storbritannien i framtiden. Det är en viktig handelspartner. Storbritannien är viktigare för Sverige än det är för många andra länder.

När Stefan Löfven var här i EU-nämnden tidigare fick vi veta att såväl han som andra stats- och regeringschefer deklarerade att man gick med på en förlängning nu, men om man ska gå med på en förlängning igen måste det ha hänt något nytt. Min fråga är bara hur man nu, om man vill behålla trovärdigheten i vad man sagt tidigare, motiverar att det har hänt något nytt. Har det verkligen hänt något nytt?

Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tänker att när det gäller brexit händer det ständigt något nytt, vilket i och för sig kan vara ett bekymmer.

Jag tror att den hållning som Sverige haft och som jag upplever att EU-27 haft i detta arbete är att hitta en väg framåt för att få till ett avtal som utlöser starten på de nya relationerna. Jag hoppas verkligen att de försiktigt positiva signaler som kommit den senaste veckan är något som går att bygga på och skulle kunna vara en lösning för EU-27 men också för britterna om det får stöd där. Jag vill se fortsatt stöd till linjen att försöka få till ett avtal.

Tidsplanen är intressant att fundera på. Jag gissar att om man ska få till förändringar i ett avtal behövs det ytterligare tid för att få de besluten på plats. Jag undrar om det i så fall finns någon bedömning av tidsplanen.

När det gäller långtidsbudgeten har Centerpartiet många gånger sagt att det inte kan vara meningen att det svenska jordbruket ska betala för brexit. Det står vi fast vid. Konkurrenskraften i det svenska jordbruket måste värnas. Det vet jag att regeringen har med sig, men det är viktigt att ha med sig i diskussionen även om det fortfarande enbart är på ett principiellt plan.

Vi tycker att det är oerhört välkommet att vi som det nu verkar får med konditionalitet gällande rättsstatsprincipen. När den diskussionen påbörjades fanns det farhågor om att det skulle finnas stort motstånd mot att lyfta in detta. Det är glädjande att det verkar finnas stöd för det.

I denna fråga är det väl när man kommer till detaljer som det blir lite krångligare. Därför funderar jag på om regeringen har några tankar om hur bedömningar ska göras och hur det ska säkerställas att det inte blir kohandel om dessa delar utan att det verkligen blir tydligt vilka regler som gäller och hur de i så fall ska följas upp så att det händer saker.

Jag välkomnar att statsministern poängterar att 25-procentsmålet inte ska ses som ett tak utan som ett golv. Jag uppskattar det.

Något som vi ställer oss frågande till när det gäller rådsslutsatserna är att nettonollutsläpp 2050 över huvud taget inte nämns. Däremot tar man upp en transition fund. Om jag uppfattat den delen rätt kommer det att vara det som ska lösa ut de länder som i dag inte är med och ställer upp bakom nettonollutsläpp 2050. Min fråga är varför detta inte lyfts ihop i handlingarna för att visa på att för att detta ska finnas måste det också finnas acceptans för nettonollutsläpp 2050. Om denna fond ska realiseras är det viktigt att fokus ligger på insatser för att stimulera teknikutveckling, innovation och strukturomvandling till grön omställning för att ge verklig klimatnytta. Jag funderar alltså på varför man inte sätter samman dessa två redan här.

Slutligen en fråga med anledning av Turkietsituationen. Statsministern nämnde det som vi alla befارar och vet ligger i farans riktning – att det återigen blir ett ökat antal som får söka sig ut på flykt. Vi ser redan att det är många som har fått lämna området och söka säkerhet någon annanstans. Frågan är på vilket sätt EU-länderna kommer att se till att det finns samtalsutrymme och beredskap för att möta detta. Det gäller om det ”bara” blir ökade flyktingströmmar men också om Turkiet gör verklighet av det som man med jämna mellanrum hotar med. Vad finns det då för beredskap hos EU-27?

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Vi har haft fyra talare. Jag tänkte lämna över till statsministern innan vi går vidare i talarlistan.

När det gäller MFF och slutresultatet där kommer det att bli väldigt svårt. Det kommer att bli oerhört komplext. Ta bara detta att ordförandeskapet har smalnats av det symmetriskt, som de tycker, och tänk på var vi började med dem som vill ha mest. Precis som fru ordföranden säger finns det i parlamentet jättestora förhoppningar om att här är det bara att bre på med mer resurser, så det kommer att bli oerhört svårt.

Det är därför jag tror att det är viktigt att inte gå in och säga att på precis den här punkten är det den här gränsen, och på precis den här punkten är det den här gränsen. Då har vi ytterligare försvårat för oss själva. Jag tror att det är viktigt att se helheten.

EU är oerhört viktigt för Sverige. Vi får inte glömma bort det. Om vi inte varit med i den gemenskapen eller om vi gjort som Storbritannien nu är på väg att göra hade vi inte haft samma möjligheter till välfärd, kort uttryckt. Vi hade haft det betydligt svårare med tullar och allt vad det innebär. Det faktum att vi är med i EU har ett värde i sig.

Det innebär inte att man kan säga att då får det gå hur det vill. Svar: nej. Det har att göra med avgifterna men naturligtvis också vad vi får tillbaka. Det är rätt att kommissionen har föreslagit att det inte ska finnas något rabattsystem, men det är inte beslutat ännu. Det är det vi driver som nettobetalande – att det är fel att ta bort rabattsystemen.

Frågan är också återigen vad som går in i budgeten.

Sant är att jordbrukspolitiken föreslås få ökat stöd. Det beror på att det är 21 länder, tror jag, som säger att så vill de ha det. Då blir det lite svårt för de andra 6 att säga att så blir det inte. Det är så demokratin fungerar. Vi tycker fortfarande inte om det, men det är ett faktum. Det är så många länder som vill ha det.

Sant är å andra sidan också att i det som jag tror kallas Övrigt föreslås en ökning jämfört med innevarande budget. Där ligger inte minst säkerhetsfrågorna, så där pekar det åt rätt håll.

Jag tror att det är betydelsefullt att vi ser det så. I slutändan måste vi naturligtvis alla vara beredda att säga nej, det här accepterar inte vi. Men då ska man se på helhetslösningen så att man gör en helhetsbedömning.

Ja, det är rätt att det är ganska få länder som driver just den här linjen. Men det är inte helt obetydliga länder. Där har vi Holland. Där har vi Tyskland, som i början av denna process inte var så tydligt men som nu är väldigt tydligt. Det får man väl ändå betrakta som ett rätt inflytelserikt medlemsland. Dessutom har vi Österrike och Danmark.

När det gäller brexit och den fråga som fru ordföranden ställde är det ungefär så vi också funderar – är detta ytterligare en unicorn, eller vad är det egentligen? Det är också precis därför man måste gå tillbaka och se: Är detta ett sätt att undvika en gräns, eller blir det faktiskt ändå en gräns? Hur ser vi till att skydda vår egen inre marknad? Det går inte att göra allt, men nu sitter man trots allt och resonerar – finns det tekniska lösningar på detta? Om det finns det ska vi vara positiva. Vi har hela tiden haft den inställningen, men det återstår att se om det går att lösa upp de knutarna.

När det gäller Syrien måste vi naturligtvis fortsätta att följa frågan och fortsätta att ställa krav. Det ska inte uteslutas att det fattas fler beslut just gentemot Turkiet, utan det finns en öppenhet för att göra det.

Jag delar helt Moderaternas och Pål Jonsons uppfattning att det är en komplicerad situation i och med att vi dessutom har en ny ledning, det vill säga inte bara ett nytt parlament utan även en ny kommission, en ny ordförande för Europeiska rådet och så vidare.

Frågan om Syrien och Turkiet kan vi återkomma till. Det kan bli fler åtgärder; det ska inte uteslutas.

När det gäller brexit har vi hela tiden drivit på för ett avtal. Jag tror att de tre brittiska premiärministrar som har varit inblandade kan skriva under på att Sverige verkligen har drivit den frågan. Som Pål Jonson tar upp har vi också drivit på för ett nära samarbete med UK efteråt, och det av precis det skäl som jag har angett: Vi kommer att ligga där vi ligger även efter en skilsmässa, och vi har all anledning att ha en nära relation med Storbritannien – inte minst på säkerhetssidan. Sverige har ett bilateralt avtal med Storbritannien och kommer att vårda det. Min bedömning är alltså att alla tre hittills inblandade premiärministrar har sett detta från Sveriges sida.

När det gäller MFF, en restriktiv budgetlinje, rätt fördelning och konditionalitet är det precis detta som tas upp. Rättsstatens principer ingår i förhandlingen om konditionaliteten, så i detalj kommer det att vara en del av själva slutuppgörelsen. Tanken är att det ska finnas tydliga kriterier, och tanken är att beslutet ska fattas i rådet på förslag av kommissionen. Man måste dock sätta upp ett antal kriterier och kunna säga att det är dessa kriterier som ligger till grund för att ett land eventuellt inte får stöd.

Jag tror att jag har svarat gällande det Sverigedemokraternas Martin Kinnunen sa om en röd linje och helheten. Jag hävdar bestämt att helhetsstrategin är den bästa. Jag tror även att jag har svarat om konditionaliteten och hur den processen ska ligga med där.

Sverige är och har varit konstruktivt när det gäller brexit. Som jag har sagt tidigare: Finns det en bra orsak till en förlängning står jag redo att godkänna en sådan. Om det nu skulle vara så, vilket jag inte vet ännu, att man bedömer att man är nära ett avtal men att det kommer att dröja några dagar eller en vecka till innan man kan slutföra det – jag vet inte vad för tidsspann det kan röra sig om – vore det naturligtvis alldeles fel att inte godkänna en förlängning. Då finns det nämligen en bra anledning. Jag tycker alltså att det viktigaste är att se vad förlängningen ska användas till. Om det hade varit en situation där det inte fanns något pågående arbete utan där det bara hade handlat om att se om det hände något hade det ju varit en sämre anledning. Låt oss alltså höra vad man anger för motiv för att begära en förlängning! Även där kommer det dock att finnas olika uppfattningar.

Till Centern och Annika Qarlsson kan jag säga att EU-27 verkligen vill, vilket jag tycker att man har visat tydligt under den här veckan. Det finns en beredskap för att komma framåt.

Vi delar uppfattningen om jordbrukspolitiken, och det är därför vi är skeptiska till det upplägget. Kommer det helt enkelt att kunna innebära en konkurrensnackdel för Sverige? Vi får se. Sedan ska jordbrukspolitiken i sig göras om, så den kommer att se annorlunda ut. Vi hade dock gärna sett en mindre del på jordbrukspolitiken, men det är som sagt många som vill se det motsatta.

Jag tror att jag har besvarat frågan om konditionalitet.

Det är Ursula von der Leyens förslag att ha en transition fund. Hon ser det som en nyckel för att komma igång med de länder som nu är mest motsträviga till en omställning och som säger att de har en dramatisk situation framför sig. Det gäller framför allt Polen, men även andra. Jag tycker att det är värt att pröva det där, men det kommer naturligtvis också att höra ihop med budgeten i stort. Förslaget finns alltså ännu inte färdigt, utan det ska hon återkomma med. Vi får se, men det är klart att det helt enkelt måste knytas ihop – så är det. Som jag sa tar vi i så fall ställning för det; vi vill ju ha en riktning, och för henne är en transition fund till för att komma i den riktning vi vill. Då skulle alla länder säga: Okej, vi är med. Jag kan alltså inte göra någon annan bedömning. Vi har inte sett förslaget ännu, men min bedömning är att det är så det kommer att se ut.

När det gäller Turkiet fördömde utrikesministrarna angreppet, men man påminde samtidigt om att Turkiet är en partner. I det ligger naturligtvis att man ska ha en fortsatt kontakt med Turkiet och även prata om den här typen av frågor. Det finns alltså ingen färdig lösning där, men samtalet pågår.

Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Tack för redogörelsen, statsministern!

När det gäller långtidsbudgeten stöder Vänsterpartiet en mycket budgetrestriktiv linje. Jag tycker att det är bra att helheten hålls nere så mycket som möjligt; man får gärna spara allt på det militära området, till exempel, och man får gärna spara mer även vad gäller jordbruk, strukturfonder och annat.

Vi stöder kopplingen till rättsstatsprinciper och att det finns en väl fungerande mekanism där som kan användas när det behövs.

Sedan är det ju en sak hur stor EU:s budget blir som helhet och en annan sak om Sveriges andel av den budgeten ökar – och därmed den svenska medlemsavgiften. Det finns en risk att budgeten inte blir så stor i andel av bni men att den svenska medlemsavgiften skjuter i höjden i alla fall, och det vore helt oacceptabelt. Vi vill inte se någon höjning av den svenska medlemsavgiften över huvud taget och kommer inte att stödja en budget där den svenska medlemsavgiften ökar. Jag tycker att det är viktigt att regeringen när den går in i de här förhandlingarna känner att det nog finns en ännu mer restriktiv linje i nämnden än i regeringen. Det är alltså viktigt att man så småningom försäkrar sig om att det finns ett stöd i nämnden.

När det gäller brexit är det på ett sätt hoppfullt att det rör på sig. Jag vill bara påminna om att det är viktigt att höra av sig till EU-nämnden när det sker förändringar i förhandlingarna, så att det finns en dialog. Regeringen avser säkert att göra det.

När det gäller Turkiet menar jag att EU kan och ska göra mycket mer än man har gjort hittills. Flyktिंगavtalet har ju från Turkiets sida fungerat som en hållhake på eller ett sätt att utöva utpressning gentemot EU. EU betalar mycket stora summor till Turkiet, både vad gäller flyktिंगavtalet och i form av föranslutningsstödet. Som statsministern är väl medveten om går en hel del också till olika turkiska statsorgan via dessa utbetalningar.

Jag menar att allt ekonomiskt stöd till Turkiet bör upphöra och att man i stället bör inleda ekonomiska sanktioner för att stoppa det brott mot folkrätten och de övergrepp som begås i norra Syrien. Precis som vi gjorde

i utrikesutskottet lägger Vänsterpartiet tillsammans med Liberalerna på det här mötet fram förslaget om att omedelbart frysa hela föranslutningsstödet till Turkiet. Vi hoppas att fler partier kan överväga att stödja det. Det är orimligt att Sverige och EU fortsätter att betala ut stora summor till Turkiet. Det har dessutom förekommit uppgifter om att just föranslutningsstödet har använts till inköp av militärfordon, till att bygga upp gränsposter och till andra saker.

Jag menar alltså att EU måste skärpa tonen. Den här flatheten har gjort att Turkiet har fortsatt. Andra länder överväger sanktioner, och det är rimligt att Europeiska unionen också gör det.

Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack för föredragningen, statsministern! Det är många viktiga frågor på agendan för toppmötet, och det är ett möte som kan bli betydelsefullt för EU på många olika sätt – liksom för Sveriges framtid.

När det gäller brexit tror jag inte att vi från Kristdemokraterna har någon annan synpunkt än den statsministern har framfört gällande möjlighet till förlängning om det finns utsikter att komma fram till en förändring.

När det gäller långtidsbudgeten är det viktigt att statsministern verkligen håller fast vid ståndpunkten om vår avgift till EU. Vårt mål är 1 procent av bni, och avgiften kan inte öka med de 40 procent – det vill säga med 15–17 miljarder – som EU-kommissionen föreslår. Det är naturligtvis helt oacceptabelt. Om och när Storbritannien lämnar EU måste vi alltså justera och dra ned på utgifterna. De nya åtaganden som vi är överens om gällande säkerhet, migration, klimat och forskning måste innebära att vi också omfördelar och drar ned på bland annat jordbrukssubventioner och sammanhållningspolitiken.

Diskussionen med den nya EU-kommissionsordföranden Ursula von der Leyen om den strategiska agendan för EU under de kommande åren är också en viktig framtidsfråga. Det agendan anger – att hålla ihop EU, att EU ska bli en global ledare, att skapa säkerhet för medborgare, klimatsatsning, att upprätthålla rättsstatens principer och försvara frihet och demokrati – tror jag absolut är sådant som de flesta av oss här kan stå bakom. Det är fundamentet i EU. Ändå har vi en fråga som jag ofta har lyft fram, nämligen den sociala pelaren. Statsministern var med om att införa den under toppmötet i Göteborg 2017.

Den sociala pelaren inger oro, och när jag har framfört den oron tidigare har statsministern slagit ifrån sig och sagt att det bara handlar om principer och ingen lagstiftning. Vi var dock flera som förstod att det var just lagstiftning som var på gång, och nu hör till och med fackliga organisationer av sig till mig och säger att man är orolig för att EU ska börja reglera minimilöner – något som Ursula von der Leyen har sagt sig vilja göra inom 100 dagar. Detta riskerar vår svenska modell på arbetsmarknaden. Det är inte bara en vision, utan det handlar om vilka regler på det sociala området som vi ska se framför oss. Kommer statsministern på toppmötet att flagga för att Sverige inte vill ha minimilöner på EU-nivå?

Så till frågan om Turkiet, som kommer upp på mötet. Det var viktigt att vi i förra veckan, inför det utrikesministermöte som ägde rum i måndags, fick förhandla i utrikesutskottet och EU-nämnden i frågan om Syri-

ens och Turkiets roll. Kristdemokraterna var med och stärkte ståndpunkten att minoriteternas – kurderna, syrianer/assyrier och yazidierna – utsatta situation ska lyftas fram.

Vi fick också vara med och föra in skrivningar om ett vapenembargo som viktigt, vilket även kom med i slutsatserna från utrikesministermötet. Jag noterar här att statsministern bara nämner restriktivitet kring vår vapenexport. Jag hoppas att statsministern står bakom det vi var för, det vill säga ett vapenembargo och inte bara restriktivitet, och att man driver det på EU-nivå.

Jag hoppas också att statsministern kommer att hålla fanan högt när det gäller att fördöma den militära offensiven i nordöstra Syrien. Det är ett angrepp som strider mot folkrätten, och de humanitära konsekvenserna är fruktansvärda. Det kan dessutom påverka flyktingsituationen.

Det finns ett avtal med Turkiet när det gäller stödet till flyktingar från Syrien som befinner sig inne i Turkiet. Om Erdoğan nu börjar skicka flyktingar tillbaka in i Syrien, vilket han har uttalat – han har till och med sagt att hälften av alla flyktingar ska tillbaka till Syrien – vad anser statsministern då bör ske? Hur kommer avtalet mellan EU och Turkiet att påverkas, och kommer det att få några ekonomiska konsekvenser för Turkiet?

Anf. 11 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket för redogörelsen, statsministern!

Vad gäller budgeten är det ingen hemlighet att Liberalerna delar åsikten att budgetrestriktivitet ska gälla och att konditionalitet ska vara en av principerna. Vi är dock det enda partiet som anser att det är värt att satsa pengar på en organisation som EU, som faktiskt i allra högsta grad har hjälpt hela den här kontinenten upp ur krigens skyttegravar.

Vid vartenda möte vi har reflekterar jag över att alla lyfter sina egna käpphästar – ett parti tycker att man ska fokusera på säkerheten, och ett annat parti tycker att man ska fokusera på klimatet. Vi ska prioritera migration, och vi ska prioritera konkurrenskraft. Men ingen vill betala! Jag tycker att det är märkligt. Budgetrestriktivitet är som sagt bra, men vi behöver också inse att det måste få kosta om vi ska ta oss ur detta och in i framtiden tillsammans. Jag anmäler dock ingen avvikande mening i denna fråga, för den här ståndpunkten är känd av statsministern.

Vad gäller brexit är vi i allra högsta grad överens. Jag tror också att vi måste se till att få en helhetslösning, och vi kan utöka tiden med en förlängning om det faktiskt skulle visa sig att det finns en möjlig väg framåt.

Det jag just nu är mest orolig för är kanske gränsen på Irland. Alla här är tillräckligt gamla för att minnas hur det såg ut där tidigare. Hur ser man till att säkerheten hamnar i fokus om det nu skulle gå så illa? Barnier sa tydligt tidigare i dag att han faktiskt kommer att ha någon typ av förslag redan under onsdagen – vi får väl se. Men om det skulle bli ett hårt, avtalslöst utträde, hur ser vi då till att säkerheten upprätthålls på Irland?

Vad gäller Turkiet har Jonas Sjöstedt redan meddelat en avvikande mening, och Liberalerna står fast vid sin avvikande mening. Liberalerna har historiskt varit ett av de partier som tyckt att det var viktigt att Turkiet skulle ha en möjlighet att komma in i EU. Det är länge sedan – mycket

2019/20:7

16 oktober

vatten har runnit under broarna, och Erdoğan har genomgått en kraftig personlighetsförändring sedan dess.

Därför tycker vi att det är viktigt att nu också se till att det föranslutningsstöd som ges fryses. Den finns ingen rim och reson i att ge pengar till en regim som tar till vapen mot sina egna medborgare och mot journalister. De leder ligan när det gäller att fängsla journalister och oppositionspolitiker.

Vi står alltså – såklart – fast vid vår avvikande mening.

Anf. 12 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Klimatet är på Europeiska rådets agenda på flera olika punkter. Greta Thunberg och med henne ungdomar över hela planeten strejkar för klimatet. Även vuxna från såväl företag som organisationer har nu anslutit till dessa demonstrationer. FN:s forskarpanel är, som vi alla vet, enig om att det behövs drastiska åtgärder och om att de behövs nu.

EU är en oerhört viktig ledargestalt i detta arbete – i det globala arbetet – och Sverige är en viktig ledargestalt inom EU. Därför är det oerhört glädjande att regeringen nu driver klimatfrågan väldigt starkt i långtidsbudgeten. Vi välkomnar kommissionens förslag men är tydliga med att detta är ett golv och inte ett tak. EU:s budget behöver ju vara kompatibel med Parisavtalet, som säger att uppvärmningen inte får överstiga en och en halv grad.

Det är självklart också viktigt med långtidsbudgeten, som statsministern har framfört här. Det ska kosta att inte ta ansvar, och länder som inte respekterar gemensamma värden och som inte tar sitt ansvar i migrationspolitiken ska få svårare att få tillgång till EU-stöd jämfört med i dag. Det är väldigt glädjande att förhandlingarna verkar vara framgångsrika.

Det är självklart väldigt viktigt att EU:s budget hålls till en rimlig omfattning, inte minst i ljuset av den högaktuella brexitfrågan. Det är också viktigt att den svenska avgiften hålls nere och att Sverige rabatter bevakas.

Sverige behöver också driva på för klimatet i EU:s prioriteringar de kommande fem åren. Jag tänker på von der Leyens program och på att den klimatambition som hon har utlovat inte bara blir på papperet utan blir till riktiga åtgärder. Inte minst är det viktigt att öka klimat- och miljöambitionerna i EU:s jordbrukspolitik. Detta kommer vi att återkomma till senare.

Vad gäller utrikespolitiken vill jag som många andra lyfta upp Turkietfrågan. Det som nu händer i gränslandet mellan Turkiet och Syrien är ett brott mot folkrätten. Människor drivs bort från sina hem. Barn tvingas på flykt och skiljs från sina föräldrar.

Här är det väldigt bra – Sverige har världens skarpaste regelverk mot vapenexport och ska inte exportera vapen eller annat som används för krigsföring eller förtryck till odemokratiska länder och till länder i krig. Sverige har nu dragit tillbaka alla utförseltillstånd för krigsmateriel till Turkiet.

Sverige var på EU:s utrikesråd pådrivande för ett vapenembargo, efter det extrasammanträde som hölls med utrikesutskottet. Vi lyckades dock inte landa i den frågan, vilket är olyckligt. Därför är det viktigt att Sverige på andra sätt fortsätter att driva denna fråga i arbetsgruppen Coarm och på framtida utrikesråd samt att det finns en öppenhet för andra typer av sank-

tioner, som har nämnts.

Vi har tidigare fått höra om brexit, men det vore jättebra att också få höra några ord om förberedelserna för en eventuell hård brexit.

2019/20:7

16 oktober

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Apropå frågorna från Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt är vi överens om att hålla det nere. När det gäller rättsstatens principer och Sveriges andel är det bland annat därför vi håller uppe frågan om rabattsystemet. Det måste enligt vår uppfattning finnas kvar, men andra tycker inte det. Det är därför jag tror att det är viktigt att man ser helheten här.

Vad gäller brexitmandatet har vi uppfattat väldigt tydligt att det handlar om att se till att försöka få till ett ordnat utträde. Det är det som det handlar om. Kan vi nu komma överens om det vore detta det bästa. Det är också därför jag är beredd att rösta för en förlängning om vi ser att det finns en sådan möjlighet.

När det gäller Turkiet förstår jag ilskan, och jag känner samma ilska över det som sker. Det talas om att allt som har med dessa anslutningspengar att göra ska tas bort. Det finns en opposition i Turkiet som vill att denna process hålls vid liv. Man kan inte utgå från att det styre som nu finns i Turkiet kommer att finnas där för evigt; det kan ju vara så att det händer saker också i det landet.

Då bör man nog tänka efter. Jag tror att man stöter bort Turkiet om man säger att detta ska bort. Om oppositionen säger det tycker jag att det är värt att lyssna på.

Det är också så att det i dessa pengar ingår stöd till civilsamhället. En del av detta har naturligtvis att göra med att stärka demokratin, rättsstatens principer och så vidare. Hur stöder man civilsamhällets medverkan genom demokratiska processer?

Jag inser naturligtvis att detta inte är något perfekt förhållande, men om oppositionen vill att denna process ska fortgå – de vill inte att det här avslutas – och det finns ett stöd som också går till civilsamhället i Turkiet tycker jag att det är lite förhastat att säga att detta ska tas bort.

Kristdemokraternas Désirée Pethrus frågade om brexit. Om jag fattade rätt är vi överens här.

Vad gäller MFF:en ska avgiften inte öka med 40 procent – det är precis det vi säger. Det är klart att vi kommer att förhandla för att få en omfördelning. Jag vill bara vara riktigt öppen och ärlig mot nämnden: Om 21 länder säger att de vill ha mer till jordbrukspolitiken får detta ändå anses väga ganska tungt i en sådan förhandling. Det kanske inte blir så lätt. Men – återigen – vi måste se till helheten när vi tittar på slutresultatet.

Apropå den strategiska agendan är detta redan flaggat sedan mycket länge. Det är ju inte så att EU-kommissionens ordförande bestämmer huruvida det ska införas minimilöner på Europainivå och hur detta i så fall ska se ut. De vet mycket väl vad den svenska ståndpunkten i detta är, och den är kvar. Vi har faktiskt det bästa lönebildningssystemet i den här klubben – i EU-28, eller EU-27, som det kommer att bli. Det finns inget lönebildningssystem som är bättre, och då ska vi ha det kvar.

I fråga om Syrien och Turkiet stöder vi fullt ut det som utrikesministrarna kom överens om vad gäller vapen och det som ska göras där. Vi har uttalat detta väldigt tydligt. Avtalen som finns kommer att fortsätta gälla. Exakt hur detta kommer att utveckla sig är lite svårt att se; vi vet ännu inte

2019/20:7
16 oktober

det. Mycket talar dock för att det kommer att bli en väldigt besvärlig situation, framför allt i Syrienområdet och i det absoluta närområdet, tror jag.

Jag delar Liberalernas och Tina Acketofts uppfattning. Man måste ha med sig att det faktiskt är värt en hel del att vara med i EU – vi måste se det. Med det vill jag inte säga att det får kosta vad som helst, men vi måste också se EU ur detta perspektiv.

Vi har valt att gå in i EU av ett skäl. Det är bättre att vara inne i EU, inte minst för Sverige som är så exportberoende – exporten motsvarar ungefär 50 procent av vår bnp. Det är klart att det då är en stor fördel att tillhöra denna marknad. Man måste beakta också detta när man tänker på slutresultatet.

Vad gäller frågan om ett oordnat utträde för UK är det viktigt för oss att få till ett ordnat utträde. När det gäller frågan om hur det ska ske måste vi lyssna väldigt mycket på våra irländska vänner. Irlands premiärminister Leo Varadkar var ju här för ett par veckor sedan, och vi diskuterade detta. Vi har sagt hela tiden och sa till honom då också att vi vill lyssna väldigt mycket på dem, för de kan det här. Vad kan det komma att innebära om man gör det ena eller det andra? Irländarnas ord måste väga tungt här.

Exakt hur det ska utformas vet vi inte, men det ligger ju i sakens natur att det finns en uppenbar risk om det är så att man tillhör en annan tullunion eller en annan reglering. Vi måste – återigen – vara väldigt försiktiga med hur detta utformas, så att det inte orsakar onödig oro.

Jag tror att jag har svarat på frågan om stödet till Turkiet.

Miljöpartiets Amanda Palmstierna frågade om klimatet. Det är 25 procent som är golvet – det är så vi ser det. Vi vill se mycket mer på detta område.

Konditionalitet var vi överens om, avgiften likaså. Von der Leyens program vad gäller klimatet finns ju inte klart ännu, men vi känner ändå att rubrikerna är rätt och att det går att göra mycket av det. Vi får se mer under Europeiska rådet. Hon kan utveckla mer på mötet i morgon, eller om det är på fredag hon medverkar. Då får vi höra mer om hur hon tänker om detta. Klimatet finns dock där; det råder ingen tvekan om det.

Turkiet kan ju återkomma – det kan ju bli fler beslut där. Det finns en öppenhet för det.

När det gäller brexit förbereds det även för en hård brexit. Inrikes har vi förberett detta under lång tid, kanske ett och ett halvt år. Vi har haft ett väldigt bra samarbete med näringslivet, med myndigheter och så vidare. Vi måste dock inse att bara för att man har förberett det är det inte så att det inte kommer att märkas, utan det kommer naturligtvis att bli väldigt tufft.

Även EU har naturligtvis försökt att förbereda så mycket som möjligt, och detta har skett koordinerat. Vi förbereder oss hela tiden i dialog med EU om vad vi ser framför oss och om vad som kan komma att hända. Jag vill påstå att vi är förberedda också för den situationen, men det kommer att bli tufft med en hård brexit – så är det.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Det är några runt bordet som inte har fått chans att säga någonting. Vi har en andra runda med representanter för de partier som har fler än en ledamot runt bordet.

Anf. 15 PYRY NIEMI (S):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för svaren på frågorna och för introduktionen!

Jag vill tacka statsministern för det han sa om civilsamhällets aktörer och om oppositionen i Turkiet. Just nu förtjänar dessa grupperingar verkligen att få det stöd de behöver i ljuset av hur Turkiet har utvecklats.

Därför är det väsentligt att det finns en uppmärksamhet från EU gällande vad som händer och på vilket sätt utvecklingen sker. Sedan får man se var det kommer att landa, också utifrån ockupationen.

Med detta sagt vill jag också hävda att det är viktigt att EU står enigt när det gäller kontakterna i fortsättningen med Erdoğan, även efter ett eld-upphör. Just nu är den akuta fasen av det anfallskrig som pågår en situation, men det kommer också att uppstå ett eldupphörläge framöver. Då är det viktigt att EU har en enighet i relationerna till Erdoğan, och det förklarar också i allt väsentligt hur viktigt det är att förebygga denna typ av tendenser framöver.

En annan faktor som har kommit in i ockupationen och anfallskriget är ju att Syriens armé har blandat sig i det hela. Det är väl bra om EU-ledarna i någon förberedelsefas har en tanke på hur man ska hantera utgången av detta krig – av konflikten eller ockupationen – om det nu är så att den ena eller den andra parten tar över detta landområde. Detta är bara ett medskick – statsministern behöver inte svara på det, men det kan ändå vara värdefullt att bära med sig.

En tredje sak som jag vill framföra rör utvidgningsprocessen med Nordmakedonien och Albanien, som nämndes tidigare. Det är bra att detta tas upp. Det är också bra att det har tagits upp i allmänna rådet. En ny kommission är på väg in, och det är också väsentligt att det görs ett litet omtag.

Något jag också tycker är värt att uppmärksamma nu är diskussionen om Serbien och Kosovo. I dagsläget är det lite halvhalt. Det har inte riktigt blomstrat. Jag vet att diskussioner pågår. Detta är kanske inget som ska lyftas upp i Europeiska rådet denna gång, men det är ändå väsentligt att bära med sig nu när det är en ny kommissionär som ska hantera frågorna framöver.

Anf. 16 LOUISE MEIJER (M):

Ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen och svaren!

Jag tänker beröra klimatet och en frågeställning som Moderaterna menar är avgörande för att både EU och sedermera FN ska lyckas med de uppställda mål som har ställts upp.

Europeiska rådets klimatkommunikation ska denna gång fokusera på klimatförändringarna och deras internationella aspekter samt ta sikte på FN:s klimatkonferens COP 25 i december. Att angripa klimatutmaningen utifrån ett globalt perspektiv är avgörande, tror vi. Utsläppen känner inga nationsgränser. Oavsett var man släpper ut drabbar det oss alla lika mycket. Att klimatutmaningen är global betyder att det spelar roll vad andra länder gör både utanför EU och utanför Sverige.

EU står för 10 procent av världens utsläpp, och Sverige står för 1 promille. Även om vi hade blivit klimatneutrala i morgon hade det alltså inte löst den globala klimatutmaningen. De största utsläpparna måste minska sina utsläpp. EU:s roll är, som några tidigare har påpekat, att gå före i detta. För att gå före måste man kombinera låga utsläpp med hög tillväxt. Samtidigt ser vi att EU har en lägre tillväxt än de stora utsläppsländerna Kina, Indien, Ryssland och USA.

FN:s klimatpanel har konstaterat att för att man ska kunna minska utsläppen i atmosfären och nå målen krävs tekniska framsteg och innovationer. Dessa tekniska framsteg och innovationer kräver i sin tur tillväxt.

När världen samlas på klimattoppmötet i Chile har EU därför en viktig och avgörande roll. Min fråga till statsministern blir därför: Hur ser statsministern på EU:s möjligheter att vara ett föredöme för övriga länder när ekonomin i EU går sämre än i de länder som vi vill ska ta efter oss?

2019/20:7
16 oktober

Anf. 17 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru ordförande! Turkiets invasion av norra Syrien är ett förslaget brott mot FN-stadgans princip om icke-inblandning, mot folkrätten, mot den internationella humanitära rätten och faktiskt också mot de avsiktsförklaringar som Turkiet har lämnat i processen för EU-närmandet. Vi ser naturligtvis positivt på att rådet äntligen lyckades fördöma Turkiets agerande, men dessa ord måste också paras med handling.

Förutom de ståndpunkter som EU-nämnden samlades kring förra veckan vill vi i Sverigedemokraterna även ta ett bredare grepp om förhållandet med Turkiet och göra en betydligt tydligare markering. Vi vill dels att allt bistånd som syftar till att stärka den turkiska ekonomin ska avslutas. För att vara tydliga med vad vi talar om handlar det om IPA-instrumentet, det vill säga förmedlemskapsstödet. Detta stöd har två ben. Det ena är demokrati och rättsstat, och det andra är konkurrenskraft och tillväxt. Den andra delen, som handlar om att stärka den turkiska ekonomin, är orimlig att fortsätta betala ut, tycker vi. Den delen bör frysas.

Detsamma gäller Turkiets samarbeten inom andra instrument, till exempel Erasmus, Cosme, Horisont 2020 och utlåning via EBRD. Landets kandidatstatus bör också avslutas, och de kvarvarande europeiska myndigheterna bör stängas.

Jag lyfte upp några av dessa saker inför utrikesministern under överläggningen i utrikesutskottet förra veckan. Jag skulle vilja ha ett förtydligande från statsministern om hur regeringen ser på detta. Varför anser hans regering exempelvis att EU ska fortsätta betala ut bistånd? Detta kanaliseras förvisso inte via den turkiska regeringen utan har till stor del flyttats över till civilsamhället. Syftet är dock att stärka den turkiska ekonomin. Varför är det i detta läge rimligt att fortsätta betala sådant bistånd?

Man måste tänka på de signaler som EU skickar ut. EU bedriver ju utvecklingssamarbete med andra länder som har demokratiska svagheter och gränskonflikter och som inte har jättestabila politiska system. Vilken signal skickar man ut när man trots Turkiets agerande fortsätter med dessa samarbeten? Detta skulle jag vilja att statsministern svarar på.

Anf. 18 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag menar att det finns en brist på trovärdighet när man den ena stunden fördömer Turkiets militära övergrepp i norra Syrien medan man i nästa stund fortsätter att betala ut pengar som om inget har hänt. Jag tror att det uppfattas precis på samma sätt även i Ankara, att man skickar två budskap samtidigt. Jag tror att pengarna talar högst. Därför måste man sätta press på dem på riktigt.

Jag är heller inte helt säker på att man kan ta den turkiska oppositionen till intäkt för detta. Vad jag vet röstade CHP – Socialdemokraternas motsvarighet i parlamentet i Ankara – för överfallet på Syrien. Jag har talat med HDP:s ledare om flyktingavtalet. De har ungefär samma syn som vi. Men de sitter numera i fängelse.

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

De som sitter i fängelse, det vill säga oppositionen, vill att processen ska fortsätta. Jag tycker att det vore ett stort steg att säga att de har fel och vi har rätt. Det skulle upplevas som väldigt märkligt av dem.

En del av det som finns under Financial Assistance är Democracy and Governance, Civil Society, Rule of Law and Fundamental Rights, Environment and Climate Action och så vidare. Det finns även fler områden. Det är sådana rubriker som ingår i detta.

Jag har samma ilska. Men något sådant blir missriktat, menar jag. Inte kommer Erdoğan och Turkiets styre att lida av detta, utan det drabbar oppositionen och de som vill ha en annan inriktning. De tycker att det är betydelsefullt att ha denna koppling.

Det pågår av kända skäl sedan länge inga medlemskapsförhandlingar med Turkiet. Men oppositionen säger att man får titta lite på sikt också. Det som sker här och nu är viktigt, men på sikt kanske det finns en annan möjlighet. Kanske är en annan utveckling i Turkiet möjlig. Eller är den inte möjlig över huvud taget? Jag tycker inte att vi ska sända en signal till oppositionen i Turkiet att det bara finns en inriktning kvar, och det är precis den som råder nu.

Låt oss stå upp för dem som vill ha en annan ordning. Jag tycker att det är viktigt att säga det.

Jag tror att vi delar samma uppfattning som Pyry Niemi från Socialdemokraterna förde fram. EU ska såklart vara enigt. Detta är vårt viktiga utrikespolitiska forum. Med ett enigt EU uppnår man så mycket mer.

Utgången av konflikten i Syrien kan betyda mycket. Detta kan man fundera länge på. Det är dock viktigt att se vilka olika scenarion som kan uppstå där. Vi vet redan nu att det är ett rejält slag inte minst humanitärt. Därför kommer vi att behöva ge mer humanitärt bistånd till området. Det råder ingen tvekan om det.

Utvidgningen får vi återkomma till. Serbien och Kosovo är som sagt inte aktuella nu.

Det som Moderaterna och Louise Meijer säger är sant och helt korrekt. Men om vi i Sverige och EU ligger före uppstår det ett intresse även bland dessa länder. Jag har suttit med ledarna för Kina och Indien. De är intresserade av ett samarbete med oss. Vi kan erbjuda mycket. Vi kan bland annat göra jättegoda affärer med förhållandevis rena bussar. Vi talar om rena och smarta städer. Vi brukar tala om ståltillverkningen som om några år kan bli kolfri. Vi ligger före!

Vi kan leverera bra klimatlösningar också till dem som behöver det mest. Därför är detta en gigantisk möjlighet att både göra bra affärer och leverera detta dit där det behövs. Vi ska ha en hög ambition på området, för det är inget ok och ingen börda. Detta är vår stora möjlighet. Här ligger framtidens välfärd för Sverige, det vill säga att ligga långt fram på detta område. Det är så vi ska se på det hela.

Jag ser precis de förhållanden som Louise Meijer pekar på. Men det talar inte emot att vi ska ligga före. Det är faktiskt ett ännu starkare argument.

EU ska alltså vara ett föredöme, och EU var betydelsefullt för att få till Parisavtalet. Även Sverige var med och drev detta. Det är oerhört viktigt.

Jag svarar Sverigedemokraterna på samma sätt vad gäller förmedlemskapsstödet och kandidatstatusen. Jag vill dock påminna om att EU kraftigt

har minskat på detta. Det ligger inte på den nivå som det var när diskussionerna var på gång. Sverige stödde neddragningarna, vilket är en tydlig markering. Vi drar ned detta och ligger på en lägre nivå, och markerar också kraftigt nu. Vi utesluter inte på något sätt att det kan bli fler åtgärder. Men frågan är om det är rätt att göra det här nu. Det finns ju krafter inne i Turkiet som inte vill detta, utan vill ha en annan utveckling i Turkiet, en mer demokratisk och rättssäker utveckling, och vill att kopplingen ska finnas kvar. Vad de säger tycker jag väger tungt.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag ser att Ludvig Aspling från Sverigedemokraterna begär ordet och utgår från att det är för att han vill klargöra om han vill anmäla en avvikande mening. Jag uppfattade inte riktigt någon sådan.

Det kan inte bli någon ytterligare diskussion nu, för vi börjar närma oss slutet.

Jag uppfattade tydligt en ståndpunkt, men är den även en avvikande mening?

Anf. 21 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag ville gärna utveckla mitt resonemang, men eftersom vi har ont om tid kan ordföranden ta min ståndpunkt som en avvikande mening.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Det finns därmed stöd för regeringens ståndpunkt med oliklydande avvikande meningar anmälda från dels Vänsterpartiet och Liberalerna, dels Sverigedemokraterna.

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 4 PÅL JONSON (M).....	5
Anf. 5 MARTIN KINNUNEN (SD)	5
Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	8
Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V).....	10
Anf. 10 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	11
Anf. 11 TINA ACKETOFT (L)	12
Anf. 12 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	13
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 15 PYRY NIEMI (S).....	15
Anf. 16 LOUISE MEIJER (M)	16
Anf. 17 LUDVIG ASPLING (SD).....	17
Anf. 18 JONAS SJÖSTEDT (V).....	17
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	18
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 21 LUDVIG ASPLING (SD).....	19
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	19